

УДК 347.78

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-5\(23\)-468-476](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-5(23)-468-476)

Вовк Марія Зіновіївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, Львівський державний університет внутрішніх справ, вул. Городоцька, 26, м. Львів, 79007, тел.: (032) 258-63-25, <https://orcid.org/0000-0002-8740-8222>

Яновицька Анна Віталіївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін, Львівський державний університет внутрішніх справ, вул. Городоцька, 26, м. Львів, 79007, тел.: (032) 261-65-00, <https://orcid.org/0000-0001-7071-4234>

ПРАВОВІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ НАВЧАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Анотація. Початок ХХІ століття ознаменувався стрімким розвитком інформаційних технологій та призвів до використання у багатьох сферах життєдіяльності людини систем штучного інтелекту. Останніми роками штучний інтелект все частіше використовується для творчих цілей, зокрема генерує безліч цифрового контенту – тексти, малюнки, музику, відео тощо. У процесі генерування такого нового об'єкта системи штучного інтелекту навчаються на значній кількості охоронюваних правом інтелектуальної власності творів та інших об'єктів, які слугують основою для формування його результатів.

Стаття присвячена дослідженню правових умов використання об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту. За результатами дослідження з'ясовано, що існують два підходи щодо можливості використання охоронюваних правом інтелектуальної власності творів та інших об'єктів для навчання штучного інтелекту: 1) відповідно до концепції вільного використання (ЄС, Японія, Сінгапур, Великобританія); 2) відповідно до доктрини добросовісного використання (США).

Правове регулювання використання об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту в Законі України «Про авторське право та суміжні права» базується на концепції вільного використання. Проаналізовано положення Закону України «Про авторське право та суміжні права» та директив ЄС, що допускають використання об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту.

Зроблено висновок, що Закон України «Про авторське право та суміжні права» містить деякі відмінності від директив ЄС щодо правового регулювання використання творів та об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту. У зв'язку з гармонізацією законодавства у сфері авторського права та суміжних прав доцільно увідповіднити національні підходи до положень директив ЄС.

Ключові слова: інтелектуальна власність, об'єкти авторського права та суміжних прав, штучний інтелект, вільне використання, добросовісне використання.

Vovk Mariia Zinoviivna candidate of legal sciences, associate professor, associate professor of the Department of civil and legal disciplines, Lviv State University of Internal Affairs, Horodotska St., 26, Lviv, 79007, tel.: (032) 258-63-25, <https://orcid.org/0000-0002-8740-8222>

Yanovytska Anna Vitaliivna candidate of Juridical Sciences, Docent, Docent of the Department of Legal Commercial Disciplines, Lviv State University of Internal Affairs, Horodotska St., 26, Lviv, 79007, tel.: (032) 261-65-00, <https://orcid.org/0000-0001-7071-4234>

LEGAL REQUIREMENTS FOR TRAINING ARTIFICIAL INTELLIGENCE WITH INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTS

Abstract. The fast advancement of information technology at the outset of the twenty-first century paved the way for the widespread application of artificial intelligence systems in all aspects of daily life. Artificial intelligence has been utilized for creative purposes more and more in the past several years. It produces a lot of digital content, including writings, drawings, music, films, and other types of media. Artificial intelligence systems are educated on a large number of works that are shielded by intellectual property rights as well as other objects that form the foundation of its output in order to create such a new product.

The analysis of the legal framework around the use of intellectual property objects for artificial intelligence training is the main focus of this paper. Based on the study's findings, there are two methods for the potential use of intellectual property rights-protected works and other objects for artificial intelligence training: 1) in line with the free use idea (EU, Japan, Singapore, Great Britain); 2) in line with the fair use doctrine (USA).

The Law of Ukraine On Copyright and Related Rights regulates the use of intellectual property objects for artificial intelligence training, and it does so by utilizing the concept of free use. The Law of Ukraine on Copyright and Related

Rights' regulations as well as EU directives allowing the use of intellectual property rights for artificial intelligence training are examined in this article.

It is found that there are certain distinctions between the EU directives and the Ukrainian Law on Copyright and Related Rights regarding the legal framework governing the use of intellectual property rights and objects for artificial intelligence training. Aligning national approaches with EU directive rules is beneficial when it comes to harmonizing legislation concerning copyright and related rights.

Keywords: intellectual property, objects of copyright and related rights, artificial intelligence, free use, fair use.

Постановка проблеми. Початок ХХІ століття ознаменувався стрімким розвитком інформаційних технологій та призвів до використання у багатьох сферах життєдіяльності людини штучного інтелекту. Впровадження штучного інтелекту має важливе значення для медицини, промисловості, безпеки та оборони тощо.

Останніми роками штучний інтелект все частіше використовується для творчих цілей, зокрема генерує безліч цифрового контенту – тексти, малюнки, музику, відео тощо. У процесі генерування такого нового об'єкта штучний інтелект навчається на значній кількості охоронюваних правом інтелектуальної власності творів та інших об'єктах, які слугують основою для формування його результатів [1].

Нині у світі є багато судових позовів про порушення авторських та суміжних прав при використанні творів та інших об'єктів для навчання штучного інтелекту [2; 3]. Для запобігання потраплянню творів та інших об'єктів у бази систем штучного інтелекту навіть була створена спеціальна програма під назвою NO AI, яка також є штучним інтелектом [4]. З огляду на наведене особливого значення набуває дослідження питання правових умов використання об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим аспектам правового регулювання штучного інтелекту присвятили свої праці такі вітчизняні науковці, як Ю. Бурило, В. Дмитришин, К. Зеров, Ю. Капіца, Ю. Кривицький, К. Міліцина, Д. Пилипко, Л. Тарасенко та інші. Однак дослідження цієї проблематики не втрачає своєї актуальності та потребує проведення подальших наукових пошуків.

Метою статті є визначення правових умов використання об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту.

Викладення основного матеріалу. Для навчання штучного інтелекту використовується метод «глибинного аналізу тексту та даних» («Text and Data Mining» (TDM)) [5].

У цивільному законодавстві України легальне визначення поняття методу «глибинний аналіз тексту та даних» відсутнє. Натомість відповідно до приписів ч. 2 ст. 2 Директиви Європейського парламенту і ради (ЄС) 2019/790/ЄС від 17.04.2019 року про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку та про внесення змін до директив 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС (далі – Директива 2019/790/ЄС) це будь-який автоматизований аналітичний метод, призначений для аналізу тексту та даних у цифровій формі з метою отримання інформації, яка охоплює, серед іншого, моделі, тенденції та кореляції [6].

Під час глибинного аналізу тексту та даних для навчання штучного інтелекту може відбуватися відтворення об'єктів авторського права та суміжних прав з метою отримання інформації (моделі, тенденції та кореляції тощо). Водночас згідно з положеннями ст. 12 та ст. ст. 38-41 Закону України «Про авторське право та суміжні права» [7] відтворення є одним із способів використання об'єктів авторського права та суміжних прав.

З приписів як міжнародних, так і національних нормативно-правових актів вбачається, що суб'єкти авторського права та суміжних прав наділені виключними майновими правами, а тому використання об'єктів цих прав іншими особами, в тому числі й способом відтворення, може здійснюватися лише з дозволу зазначених суб'єктів. Однак законодавством можуть встановлюватися винятки із цього загального правила [8].

Використання об'єктів права інтелектуальної власності без згоди їх суб'єктів у Законі України «Про авторське право та суміжні права» отримало назву «вільного використання» [9, с. 100]. Поряд із цим, у міжнародних нормативно-правових актах та наукових джерелах використовуються ще й такі терміни як «правомірне використання», «обмеження майнових прав», «винятки та обмеження», «вилучення з авторського права», «допустиме використання» [10, с. 19].

Вільне використання об'єктів авторського права та суміжних прав є важливим механізмом для дотримання балансу між інтересами автора та потребами суспільства [11, с. 114].

Всесвітня організація інтелектуальної власності відзначає, що кілька країн, переважно розвинених, нещодавно дозволили використання методу глибинного аналізу тексту та даних для захищеного авторським правом вмісту: або відповідно до доктрини добросовісного використання (наприклад, США), або відповідно до певних законодавчих норм, які містять винятки та обмеження для методу глибинного аналізу тексту та даних (наприклад, ЄС, Японія, Сінгапур, Великобританія, а також Еквадор та Україна) [12].

В Україні, як зазначає Всесвітня організація інтелектуальної власності, виняток із загального правила на відтворення творів для глибинного аналізу

тексту та даних міститься у п. 14 ч. 2 ст. 22 Закону України «Про авторське право та суміжні права» [12]. Там зазначається, що без дозволу суб'єктів авторського права і безоплатно, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається виготовлення копій творів, що зроблені із законного джерела з метою пошуку тексту і даних, включених до наукових публікацій або пов'язаних з ними, для дослідницьких цілей. Водночас законодавець зауважує, що це можливо за умови, що використання творів не було прямо заборонено суб'єктами авторського права відповідним чином, зокрема за допомогою засобів, придатних для зчитування комп'ютером з цифрового контенту, що є доступним у мережі Інтернет [7].

Цей виняток стосується тільки відтворення творів з метою пошуку тексту та даних та, відповідно, не стосується відтворення об'єктів суміжного права [13].

Положення п. 14 ч. 2 ст. 22 «Закону України «Про авторське право та суміжні права» є інтерпретацією ст. ст. 3 та 4 Директиви 2019/790/ЄС. Зокрема, у ст. 3 Директиви 2019/790/ЄС за науково-дослідними організаціями та установами зі збереження культурної спадщини закріплено право на відтворення та витягування даних у разі проведення глибинного аналізу тексту та даних творів чи інших об'єктів, до яких вони мають законний доступ. Натомість у ст. 4 відповідної Директиви передбачено, що держави-члени мають право встановлювати винятки чи обмеження щодо відтворення та витягування даних із творів та інших об'єктів, до яких вони мають законний доступ, з метою проведення глибинного аналізу тексту та даних. Ці винятки чи обмеження застосовуються за умови, що використання творів чи інших об'єктів не було чітко обмежене їх правоволодільцями у належний спосіб, такий як за допомогою засобів машинного зчитування у випадку контенту, доведеного до загального відома публіки онлайн [6].

Доцільно відзначити, що винятки встановлені Директивою 2019/790/ЄС, на відміну від Закону України «Про авторське право та суміжні права», поширюються як на використання об'єктів авторського права, так і об'єктів суміжного права.

З наведеного вище випливає, що використання (відтворення) охоронюваних авторським правом творів для навчання штучного інтелекту в Україні можливе за наявності таких умов: 1) необхідність зазначення імені автора і джерела запозичення (така умова відсутня у Директиві 2019/790/ЄС); 2) твори мають бути отримані із законного джерела; 3) текст і дані мають бути включені до наукових публікацій або пов'язаних із ними (така умова відсутня у Директиві 2019/790/ЄС); 4) такий пошук тексту і даних має здійснюватись для дослідницьких цілей; 5) відсутність прямої заборони суб'єктів авторського права щодо такого використання (така умова відсутня у ст. 3 Директиви

2019/790/ЄС. Відповідно до п. 18 преамбули та ч. 4 ст. 4 цієї Директиви заборонено обмеження праволодільцями обов'язкового винятку щодо глибинного аналізу тексту та даних для цілей наукових досліджень) [14].

Поряд із цим, на думку юристів-практиків, Закон України «Про авторське право та суміжні права» містить ще дві норми, що можуть бути віднесені до винятків з права для використання (відтворення) глибинного аналізу тексту та даних для навчання штучного інтелекту – це ст. 27 щодо тимчасового відтворення творів та п. 4 ч. 1 ст. 43 щодо тимчасового відтворення об'єктів суміжних прав [7]. Зокрема, вітчизняний законодавець передбачає, що допускаються без дозволу суб'єктів авторського права та суміжних прав та безоплатно дії з тимчасового відтворення твору або інших об'єктів права інтелектуальної власності, які мають проміжний (перехідний) або випадковий (додатковий) характер і є невід'ємною складовою частиною технологічного процесу, а також єдина мета яких полягає в тому, щоб спричинити передаванню електронної (цифрової) копії твору або іншого об'єкта права інтелектуальної власності посередником у мережі між третіми особами або правомірному їх використанню. Зазначені дії з тимчасового відтворення творів та інших об'єктів права інтелектуальної власності допускаються за умови, що вони не мають самостійного економічного значення [7].

Доцільно відзначити, що відповідні законодавчі приписи імплементовані з ч. 1 ст. 5 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2001/29/ЄС від 22.05.2001 року про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві [15]. Адже у п. 9 преамбули Директиви 2019/790/ЄС зазначено, що ч. 1 ст. 5 Директива 2001/29/ЄС може застосовуватись до методів глибинного аналізу тексту та даних, які не передбачають виготовлення копій за межами сфери застосування такого винятку [6].

Винятки, встановлені в Законі України «Про авторське право та суміжні права» щодо використання методу глибинного аналізу тексту та даних для навчання штучного інтелекту не поширюються на комерційне використання. У наукових джерелах такий режим українського закону щодо використання методу глибинного аналізу тексту та даних для навчання штучного інтелекту називають таким, що спрямований на захист прав авторів та суб'єктів суміжних прав [14].

Деякі країни дозволяють глибинний аналіз тексту та даних для будь-яких цілей, включаючи й комерційні проекти, наприклад Японія і США (за умови, що це кваліфікується як добросовісне використання) [12].

У США використання охоронюваних правом інтелектуальної власності творів та інших об'єктів для навчання штучного інтелекту можливе на підставі

доктрини добросовісного використання (fair use). Ця доктрина не передбачає встановлення на законодавчому рівні переліку винятків, а надає можливість суду в кожному конкретному випадку проводити оцінку правових відносин, враховуючи фактори, визначені Законом про авторське право США, а саме: мета, природа, об'єм використання, вплив на ринок і цінність об'єктів авторських прав [16, с. 67].

Висновки. Отже, можна виокремити два підходи щодо можливості використання охоронюваних правом інтелектуальної власності творів та інших об'єктів для навчання штучного інтелекту: 1) відповідно до концепції вільного використання; 2) відповідно до доктрини добросовісного використання. Правове регулювання використання об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту в Законі України «Про авторське право та суміжні права» базується на концепції вільного використання. Цей закон містить деякі відмінності від директив ЄС щодо правового регулювання використання творів та об'єктів права інтелектуальної власності для навчання штучного інтелекту. У зв'язку з гармонізацією законодавства у сфері авторського права та суміжних прав доцільно увідповіднити національні підходи до положень директив ЄС.

Література:

1. Петрів О. Штучний інтелект та авторське право. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyi-intelekt-avtorske-pravo/>.
2. Художниці подали позов проти Stability AI, Midjourney та DeviantArt. URL: <https://gamedev.dou.ua/news/ai-vs-artists-lawsuit/>.
3. Getty Images is suing the creators of AI art tool Stable Diffusion for scraping its content. URL: <https://www.theverge.com/2023/1/17/23558516/ai-art-copyright-stable-diffusion-getty-images-lawsuit>.
4. Фоміна Н. Чи можуть твори, створені за допомогою ШІ, розраховувати на авторське право. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/chi-mozhut-tvori-stvoreni-za-dopomogoyu-shi-rozrahovuvati-na-avtorske-pravo.html>.
5. Мисенко О. Генеративний штучний інтелект з точки зору авторського права. URL: <https://blog.liga.net/user/amyisenko/article/51766>.
6. Директива Європейського парламенту і ради (ЄС) 2019/790 від 17.04.2019 року про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку та про внесення змін до директив 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-19#Text.
7. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.
8. Троцька В.М. Умови вільного використання об'єктів авторського права і суміжних прав. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/03/Trotska.pdf>.
9. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Створення об'єктів інтелектуальної власності: Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 407 с.
10. Троцька В. Сутність вільного використання об'єктів авторського права та суміжних прав. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2014. № 4. С. 19-28.

11. Улітіна О.В. Деякі питання обмеження авторського права. *Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності. (м. Київ, 26 квітня 2023 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. С. 114-118.

12. Scoping study on the practices and challenges of research institutions and research purposes in relation to copyright. URL: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_44/sccr_44_4.pdf.

13. Штучний інтелект та авторське право. URL: https://protocol.ua/ua/shtuchnyi_intelekt_ta_avtorske_pravo/.

14. Штучний інтелект та авторське право: порівняння правових режимів. URL: <https://blog.liga.net/user/amyisenko/article/51613>.

15. Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22.05.2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-01#Text.

16. Сокуренко В.А., Хрякова Н.О. Тенденції розвитку концепції «вільного використання» творів на цифровому ринку у сучасному авторському праві ЄС. *Форум права*. 2020. № 63(4). С. 64-74.

References:

1. Petriv, O. (n.d.). Shtuchnyi intelekt ta avtorske pravo [Artificial intelligence and copyright]. *cedem.org.ua*. Retrieved from: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyi-intelekt-avtorske-pravo/> [in Ukrainian].

2. Khudozhnytsi podaly pozov proty Stability AI, Midjourney ta DeviantArt [The artists filed a lawsuit against Stability AI, Midjourney and DeviantArt]. *gamedev.dou.ua*. Retrieved from: <https://gamedev.dou.ua/news/ai-vs-artists-lawsuit/> [in Ukrainian].

3. Getty Images is suing the creators of AI art tool Stable Diffusion for scraping its content. *www.theverge.com*. Retrieved from: <https://www.theverge.com/2023/1/17/23558516/ai-art-copyright-stable-diffusion-getty-images-lawsuit>.

4. Fomina, N. (n.d.). Chy mozhet tvory, stvoreni za dopomohoiu ShI, rozrakhovuvaty na avtorske pravo [Can works created with the help of AI count on copyright]. *yur-gazeta.com*. Retrieved from: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/chi-mozhut-tvori-stvoreni-za-dopomogoyu-shi-rozrahovuvati-na-avtorske-pravo.html> [in Ukrainian].

5. Mysenko, O. (2023). Heneratyvnyi shtuchnyi intelekt z tochky zoru avtorskoho prava [Generative artificial intelligence from the point of view of copyright]. *liga.net/ua*. Retrieved from: <https://blog.liga.net/user/amyisenko/article/51766> [in Ukrainian].

6. Dyrektyva Yevropeiskoho parlamentu i rady (YeS) 2019/790 vid 17.04.2019 roku pro avtorske pravo i sumizhni prava na Yedynomu tsyfrovomu rynku ta pro vnesennia zmin do dyrektyv 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС [Directive of the European Parliament and of the Council (EU) 2019/790 of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-19#Text [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy «Pro avtorske pravo ta sumizhni prava» vid 01.12.2022 № 2811-IX [The Law of Ukraine «On copyright and related rights» from 01.12.2022 № 2811-IX]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> [in Ukrainian].

8. Trotska, V.M. (n.d.). Umovy vilnoho vykorystannia ob'ektiv avtorskoho prava i sumizhnykh prav [Terms of free use of copyright and related rights]. *ndipzir.org.ua*. Retrieved from: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/03/Trotska.pdf> [in Ukrainian].
9. Suslikov, L., & Studeniak, I. (2020). *Stvorennia ob'ektiv intelektualnoi vlasnosti [Creation of intellectual property objects]*. Uzhhorod: Vydavnytstvo UzhNU «Hoverla» [in Ukrainian].
10. Trotska, V. (2014). Sutnist vilnoho vykorystannia ob'ektiv avtorskoho prava ta sumizhnykh prav [The essence of the free use of copyright and related rights]. – *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti – [Theory and practice of intellectual property]*, 4, 19-28 [in Ukrainian].
11. Ulitina, O.V. (2023). Deiaki pytannia obmezhenia avtorskoho prava [Some issues of copyright restrictions]. Proceedings from: *VI Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu, prysviachena Mizhnarodnomu dniu intelektualnoi vlasnosti «Stvorennia, okhrona, zakhyst i komertsializatsiia ob'ektiv prava intelektualnoi vlasnosti» – VI All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation, dedicated to the International Intellectual Property Day «Creation, protection, protection and commercialization of objects of intellectual property rights»* (pp. 114-118). Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho [in Ukrainian].
12. Scoping study on the practices and challenges of research institutions and research purposes in relation to copyright. *www.wipo.int*. Retrieved from: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_44/sccr_44_4.pdf.
13. Shtuchnyi intelekt ta avtorske pravo [Artificial intelligence and copyright]. *protocol.ua*. Retrieved from: https://protocol.ua/ua/shtuchniy_intelekt_ta_avtorske_pravo/ [in Ukrainian].
14. Mysenko, O. (2023). Shtuchnyi intelekt ta avtorske pravo: porivniannia pravovykh rezhymiv [Artificial intelligence and copyright: a comparison of legal regimes]. *liga.net/ua*. Retrieved from: <https://blog.liga.net/user/amyisenko/article/51613> [in Ukrainian].
15. Dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady 2001/29/IeS vid 22.05.2001 roku pro harmonizatsiiu okremykh aspektiv avtorskoho prava i sumizhnykh prav v informatsiinomu suspilstvi [Directive of the European Parliament and of the Council 2001/29/EC of 22 May 2001 on the harmonization of certain aspects of copyright and related rights in the information society]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-01#Text [in Ukrainian].
16. Sokurenko, V., & Khriakova, N. (2020). Tendentsii rozvytku kontseptsii «vilnoho vykorystannia» tvoriv na tsyfrovomu rynku u suchasnomu avtorskomu pravi YeS [Trends in the Development of the Concept of "Free Use" of Works in the Digital Market in Modern EU Copyright Law]. – *Forum prava – [Forum of law]*, 63(4), 64-74 [in Ukrainian].